

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van
megaboringen aan de Westdorperstraat
te Schoonloo, gemeente Aa en Hunze
(Dr.)**

G.J. de Roller

ARC-Rapporten 2007-25

Groningen
11 april 2007
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van megaboringen aan de Westdorperstraat te Schoonloo, gemeente Aa en Hunze (Dr.)

ARC-Rapporten 2007-25
ARC-Projectcode 2007-029

Opdrachtgever
ArcheoMedia b.v., dhr. A.J. Vermeulen
Bevoegd gezag
Provincie Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer booronderzoek
21537

Tekst
G.J. de Roller
Afbeeldingen
B. Schomaker
Redactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 11 april 2007

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Aanleiding voor het hier beschreven onderzoek zijn de plannen een camping te realiseren aan de Westdorperstraat te Schoonloo. In november 2006 is reeds een booronderzoek op het toekomstige campingterrein uitgevoerd. Hierbij is op een aantal plaatsen een restant van een B-horizont aangetroffen. Op het noordelijk en het zuidelijk deel van het terrein lag toen een gronddepot, waardoor daar niet geboord kon worden (Mulder & Wieringa 2006). Het hier beschreven onderzoek heeft betrekking op de terreinen waar het gronddepot lag en op het terreindeel met de resten B-horizont. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) in opdracht van ArcheoMedia b.v. Het veldwerk is op 5 maart 2007 uitgevoerd door drs. ing. G.J. de Roller en M. Boltje.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1¹ en de richtlijnen van de provincie Drenthe.²

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten oosten van het dorp Schoonloo in de gemeente Aa en Hunze, provincie Drenthe. Het terrein ligt ten noorden van de Westdorperstraat en grenst aan recreatiepark en camping 'De Tien Heugten' (afb. 1). Het onderzoeksgebied wordt gevormd door een langerechte kavel ten oosten van het recreatiepark.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Drenthe
Gemeente	Aa en Hunze
Plaats	Schoonloo
Toponiem	Westdorperstraat
Kaartblad	17E
Coördinaten	244.492/547.731; 244.545/547.738 244.503/548.200; 244.446/548.193
Type bodem	veldpodzol in dekzand
Geomorfologie	grondmorene al dan niet met welvingen
Grondwaterstand	VII

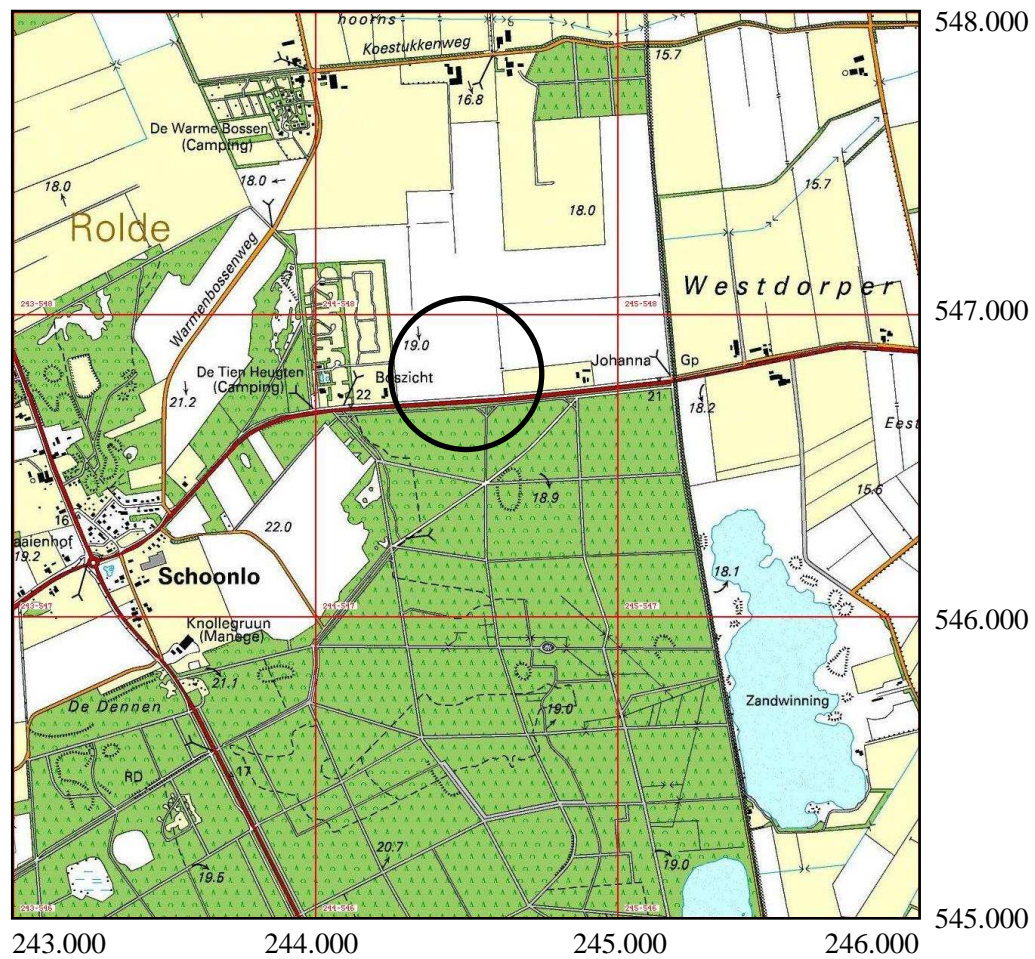
1.4 Doel van het onderzoek

Het onderzoek heeft tot doel na te gaan of er onder de gronddepot's nog een intacte bodemopbouw aanwezig is en of er zich op de locaties met een deels intacte B-horizont archeologische indicatoren bevinden. In het Plan van Aanpak³ zijn de onderzoeksvragen als volgt omschreven:

¹De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

²Richtlijnen voor archeologisch bureau- en veldonderzoek in de provincie Drenthe (Versie 1.0, 21 maart 2006).

³Roller, G.J. de. Plan van Aanpak Westdorperstraat Schoonloo. 2 maart 2007.

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie (omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

- 1 *Zijn er archeologische resten aanwezig?*
- 2 *Hoe is de bodemopbouw en bodemgeografie?*
- 3 *Wat is de aard, omvang, kwaliteit en locatie (horizontaal en verticaal) van de archeologische resten?*
- 4 *In welke mate stemmen de resultaten overeen met het verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek?*

1.5 Werkwijze

Op het onderzoeksterrein blijkt het gronddepot nog aanwezig te zijn. Hier kan momenteel nog geen onderzoek plaatsvinden.

Op het onderzoeksterrein met een deels intacte B-horizont zijn door dumpers diepe sporen ingereden. Tussen de wielsporen zijn in totaal vijftien boringen gezet (zie bijlage 1 en afb. 2). Deze boringen zijn verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen.

Voor het boren is hier gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 12 cm. De nog aanwezige bodemhorizonten zijn bemonsterd en deze grond is binnen gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 2 mm. De zeefresiduen zijn gewaardeerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Bij het voorkomen hiervan zijn ze aan de desbetreffende specialisten overhandigd voor een determinatie.

2 Resultaten

2.1 Bureau-onderzoek

Uit het eerder uitgevoerde bureau-onderzoek blijkt dat er in het onderzoeksgebied bewoningsresten verwacht kunnen worden vanaf het Paleolithicum tot de huidige tijd (Mulder & Wieringa 2006). In de omgeving van Schoonloo zijn diverse archeologische waarnemingen gedaan. De aanwezigheid van deze waarden is echter vooral afhankelijk van de gaafheid van de bodem. Het vermoeden bestaat dat het terrein ten zuiden van de Westdorperstraat vergraven is. Ook het bovengenoemde booronderzoek heeft aangetoond dat het toen onderzochte terrein ten dele een verstoorde bodemopbouw heeft.

2.2 Inventariserend veldonderzoek

2.2.1 Bodemopbouw

Uit de megaboringen blijkt dat de intactheid van de bodem wisselt (bijlage 1). Van de vijftien megaboringen hadden er zes een restant van een B-horizont, dat is bemonsterd en gezeefd. Het gaat daarbij om de boringen 2, 3, 4, 8, 9, en 14. Deze boringen vormen het middendeel van het onderzochte terrein. Bij de andere negen boringen ging de bouwvoor scherp over in het gele zand van de C-horizont.

Afbeelding 2 Locatie van de boorpunten op het terrein waarbij de boringen met een B-horizont in oranje zijn aangegeven.
Kaart: B. Schomaker.

2.2.2 Vondsten

Alle monsters bevatten kleine grindjes. De grond uit boring 2 en 4 bevatte bewerkt vuursteen, en wel een mogelijke afslag (boring 2) en een afslag met retouche (boring 4).⁴ Dit zijn archeologische indicatoren.

3 Conclusie en aanbeveling

3.1 Conclusie

Uit de resultaten van het booronderzoek kunnen de volgende conclusies getrokken worden. Op de plaatsen van de stort, aan de noord- en zuidzijde van het onderzoeksterrein, kon nog geen IVO plaatsvinden. Dit moet alsnog gebeuren, om vast te kunnen stellen of de bodemopbouw ter plaatse intact is, en zoja, of er sprake is van archeologische indicatoren. De locaties met deels intacte bodemhorizonten zijn bemonsterd en hebben op twee plaatsen (boring 2 en 4) een archeologische indicator opgeleverd. De onderzoeksvragen zoals deze in het Plan van Aanpak zijn geformuleerd, kunnen als volgt worden beantwoord:

1 *Zijn er archeologische resten aanwezig?*

Ja, er zijn archeologische resten aanwezig in de vorm van een mogelijke afslag en een afslag met retouche.

2 *Hoe is de bodemopbouw en bodemgeografie?*

De bodemopbouw in de onderzochte gebieden is in het middendeel van het terrein deels intact, hier is een deel van een B-horizont aanwezig.

3 *Wat is de aard, omvang, kwaliteit en locatie (horizontaal en verticaal) van de archeologische resten?*

De archeologische indicatoren zijn beperkt tot twee verschillende boorpunten. Verder onderzoek zal de verspreiding duidelijk moeten maken.

4 *In welke mate stemmen de resultaten overeen met het verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek?*

Bij een intacte bodem kunnen archeologische resten verwacht worden. Deze verwachting blijkt juist. Zelfs in een bodem die slechts tendele intact is, zijn archeologische indicatoren gevonden.

3.2 Aanbeveling

Doordat de stort op de beide kopse einden van het perceel nog aanwezig is, kon daar geen archeologisch booronderzoek plaatsvinden. Dit moet alsnog gebeuren nadat de stort is verwijderd. Indien uit dit karterend booronderzoek blijkt dat er sprake is van een (deels) intacte bodem, dient er een waarderend booronderzoek plaats te vinden.

Het deel van het terrein met deels intacte B-horizonten heeft in de grondmonsters op twee plaatsen een archeologische indicator opgeleverd. Om na te gaan of hier sprake is van een vuursteenvindplaats dient vervolgonderzoek plaats te vinden. In overleg met het bevoegd gezag, de provinciaal archeoloog van Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden, is besloten dat het vervolgonderzoek hier moet bestaan uit

---

⁴Met dank aan de vuursteenspecialist drs. J.R. Veldhuis.

een proefsleuvenonderzoek. Tijdens een dergelijk onderzoek kan de aard, omvang en datering van de potentiële vuursteenvindplaats worden vastgesteld.

Literatuur

Mulder, S.A. & A. Wieringa, 2006. *Een archeologisch bureau-onderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO) aan de Westdorperstraat te Schoonlo, gemeente Aa en Hunze (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2006-105).

Bijlage 1 Boorstaten

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

---

grondsoort (onderdeel lithologie)			
Z	zand	humus (onderdeel lithologie)	
		h2	matig humeus
bijmengsel (onderdeel lithologie)			
s1	zwak siltig		

---

boring 1 RD-X: 244.580. RD-Y: 547.999. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
50 Zs1h2	grijszwart	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
70 Zs1	donker geel	beëindigd	Bodemhorizont: C. Zandmediaanklasse: matig fijn. Zand sortering: goed. Geologische interpretaties: dekzand.

boring 2 RD-X: 244.579. RD-Y: 548.016. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1h2	grijszwart	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
50 Zs1	bruin	geleidelijk	Bodemhorizont: BC. Geologische interpretaties: dekzand.
60 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C. Geologische interpretaties: dekzand.

boring 3 RD-X: 244.579. RD-Y: 548.037. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1h2	grijszwart	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
40 Zs1	donker bruin	scherp	Bodemhorizont: B. Geologische interpretaties: dekzand.
50 Zs1	donker geel	beëindigd	Bodemhorizont: C. Geologische interpretaties: dekzand.

boring 4 RD-X: 244.579. RD-Y: 548.057. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1h2	grijszwart	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
40 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: BC. Geologische interpretaties: dekzand.

boring 5 RD-X: 244.578. RD-Y: 548.074. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
10 Zs1h2	grijszwart	geleidelijk	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
20 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C. Geologische interpretaties: dekzand.

boring 6 RD-X: 244.577. RD-Y: 548.094. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
30 Zs1h2	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C. Geologische interpretaties: dekzand.

boring 7 RD-X: 244.567. RD-Y: 548.084. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
30 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C. Geologische interpretaties: dekzand.

---

boring 8 RD-X: 244.568. RD-Y: 548.064. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
25 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
35 Zs1	geelbruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> BC. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.
40 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 9 RD-X: 244.569. RD-Y: 548.043. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
25 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
35 Zs1	bruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.
40 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 10 RD-X: 244.570. RD-Y: 548.025. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
30 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 11 RD-X: 244.573. RD-Y: 548.005. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
30 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 12 RD-X: 244.560. RD-Y: 548.013. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
30 Zs1	licht geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 13 RD-X: 244.557. RD-Y: 548.036. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
25 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 14 RD-X: 244.558. RD-Y: 548.052. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
25 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
30 Zs1	bruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> BC. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.
35 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.

boring 15 RD-X: 244.560. RD-Y: 548.073. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Zs1h2	grijszwart	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
25 Zs1	geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Geologische interpretaties:</i> dekzand.